

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

Oulun kaupungin yhdyskuntalautakunnan jäsenet

28.11.2020

Muistutus Raja-Taskilan asemakaavan ja tonttijaon muutoksesta 564-2266

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys (PPLY) esittää huomioon Raja-Taskilan asemakaavan ja tonttijaon muutoksen 564-2266 osalta seuraavaa.

Asemakaavan muutoksen luonnoksesta on jätetty 12 mielipidettä, joista SLL Oulun mielipide koski muun muassa hömötiaisen elinympäristön kaventamista ja siitä aiheutuvaa kompensatiotarvetta. Mikäli asemakaavamuutos tulee voimaan ja rakentaminen Raja-Taskilan alueella alkaa, SLL Oulu esittää menetettävien luonto- ja virkistysarvojen kompensoimiseksi Letonniemen suojelualueen laajentamista noin 10 hehtaarilla. PPLY yhtyy tähän esitykseen ja lausuu omana mielipiteenään, että kaupungin antama vastine on hyvin pinnallinen eikä siinä puhuta mitään mahdollisesta kompensatiosta saati suojelualueen laajentamisesta. Siinä vedotaan vain tuoreimpaan alkukesällä tehtyyn pesimälinnustoselvitykseen, jonka mukaan hömötiaisen on havaittu linturuokinnalla pihapiirissä 20 metriä hankealueen rajan pohjoispuolella.

Olemme useita vuosia ruokintapaikkaseurannassa havainneet hömötiaisten kiertävän Piispanletonpuiston itäreunaa ja käyttävän talvella juuri kaavoitusalueen länsilaidan sekametsää kulkureittinään, yöpymis- ja varastointipaikkanaan. Jos kaavoitettavalla alueella tai sen välittömässä läheisyydessä on molemmissa kaavahankkeeseen liittyvissä lintuselvityksissä havaittu hömötiaisen, olisi sen osalta ehdottomasti tehtävä talviaikainen seurantaselvitys. Hömötiaisiahan elää muiden tiaistemme tapaan täällä ympäri vuoden ja ne ilahduttavat ihmisiä useiden Raja-Taskilan asukkaiden ruokintapaikoilla. Hömötiaisen selviytymisen kannalta on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota sille ominaisiin elinympäristövaatimuksiin.

Hömötiaisen on vähentynyt voimakkaasti viime vuosikymmeninä. Tämä johtuu tutkimusten perusteella sopivan elinympäristön vähenemisestä. Yksi syy tähän on metsätalouden vaikutus metsiin. Pesimäpaikkojen saatavuus heikkenee, kun lahoppuuta ei ole tarjolla pesän kaivamiseen. Suurin syy on kuitenkin hömötiaisen reviirien eli sopivan metsän vähenemisen ja pirstoutumisen vaikutukset pesimäajan ulkopuolella. Hömötiaiset pärjäävät talven yli varastoimalla syksyllä ravintoa talvireviireille, joita ne myös puolustavat. Talvireviiri ja sinne piilotettu ruokavarasto ovat elintärkeitä niiden elossa säilyvyydelle. Keskimääräinen parven talvireviiri Oulun seudulla on 12.6 hehtaaria. Se on siis paljon suurempi kuin välitön pesimäpaikan läheisyys. Pesäpaikka valitaan keväällä sopivasta paikasta reviirin alueelta. Vaikka pesäpaikkojen saatavuus on tärkeää, se ei ole ainoa merkittävä tekijä hömötiaisen suojelussa, joka elää alueella läpi vuoden.

Hömötiaiselle talvireviiri on tärkein. Jos talvireviirillä olevaa metsää pienennetään, se ei välttämättä enää riitä hömötiaiselle. Juuri talvehtimista varten sopivien reviirien häviäminen voi selittää hömötiaisen vähenemisen. Tätä tukee myös viimeaikaiset tutkimustulokset. Hömötiaisten elossa säilyvyys heikkenee,

kun niiden talvireviirillä suoritetaan hakkuita tai harvennusta. Tuore vielä julkaisematon tutkimus Oulun yliopistosta osoittaa, että aikuisten hömötiaisten elossa säilyvyys ja kannan koko ovat laskeneet voimakkaasti viime vuosikymmenien aikana alueella, jossa on tehty hakkuita hömötiaisten reviiireillä (Orell ym. julkaisematon).

Hömötiainen on pitkäikäinen laji, jonka vuosittaisesta kannasta suurin osa (noin 60%) koostuu vanhoista edellisestä vuonna jo pesineistä linnuista (Lampila ym. 2006). Aikuisten elossa säilyvyyden muutos vaikuttaa tämän takia voimakkaasti populaatiokokoon ja on todennäköisesti yksi pääsyyistä hömötiaisen vähenemiseen. Jos ympäristönmuutokset jatkuvat, hömötiaisen kanta tulee jatkamaan laskua Suomessa. Tämän takia on erittäin tärkeää suojella koko hömötiaisen reviiiri, pelkän pesäpaikan suojeleminen ei riitä.

PPLY esittää, että riippumatta siitä, millaiseen ekologiseen kompensaatioon Raja-Taskilan tapauksessa päädytään, Oulun kaupunki käynnistäisi Letonniemen suojelualueen laajentamista koskevan suunnittelun. Ekologisista syistä johtuen sitä olisi syytä laajentaa nykyisen suojelualueen itä- ja eteläpuolelle vähintään siirtoviemäriinjalle ja jätevedenpuhdistamoalueen reunaojiin asti. Alue on tulvariskialuetta, johon ei siksi voi kohdistua rakentamispainetta. Se on Oulun kaupunkialueen laajin yhtenäinen primäärisukessiometsä, jossa elää todella monipuolinen eliölajien kirjo ja jonka suojeleminen toisi Oululle lisää luontoon liittyviä mahdollisuuksia. Samalla alueelle kohdistuvaa virkistyspainetta voisi ohjata niin, ettei jo nykyisellään kestokyvyn äärirajoilla oleva Letonniemen luontopolun rasiutus leviä hallitsemattomasti ympäröiviin metsiin asutuksen laajenemisen myötä.

Ari-Pekka Auvinen
Puheenjohtaja
Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys

Petri Haapala
Suojelutoimikunnan puheenjohtaja
Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys